

Ion Neagu (coordonator)

Mircea Damaschin

Andrei Viorel Iugan

Drept procesual penal

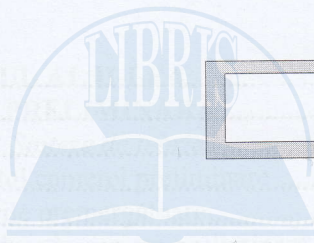
Partea specială

Mapă de seminar

Universul Juridic

București

-2016-

Cuprins

PARTEA I SINTEZE DE TEORIE. SPEȚE. GRILE

CAPITOLUL I

URMĂRIREA PENALĂ	17
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	17
1. Considerații preliminare	17
1.1. Obiectul urmăririi penale	17
1.2. Limitele urmăririi penale	18
1.3. Trăsăturile caracteristice urmăririi penale	18
1.4. Organele de urmărire penală	20
1.4.1. Organele de cercetare penală	20
1.4.2. Procurorul	22
1.5. Actele organelor de urmărire penală	22
2. Competența organelor de urmărire penală și a organelor de constatare	23
2.1. Competența organelor de cercetare penală	23
2.2. Competența procurorului	24
2.3. Organele de constatare	26
2.3.1. Organele de constatare prevăzute în art. 61 C. pr. pen.	26
2.3.2. Organele de constatare prevăzute în art. 62 C. pr. pen.	27
3. Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală	28
3.1. Considerații preliminare	28
3.2. Modalități de exercitare a supravegherii	28
4. Sesizarea organelor de urmărire penală	31
4.1. Considerații preliminare	31
4.2. Plângerea	31
4.3. Denunțul	33
4.4. Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane	34
4.5. Sesizarea din oficiu	35
4.6. Plângerea prealabilă, mod special de sesizare a organelor de urmărire penală	35
4.6.1. Considerații prelabile	35
4.6.2. Titularii plângerii prelabile	36
4.6.3. Conținutul plângerii prelabile. Termenul de introducere	36
4.6.4. Aspecte specifice privind procedura plângerii prelabile	37
4.6.4.1. Obligațiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prelabile	37
4.6.4.2. Procedura în cazul infracțiunilor flagrante	38
4.6.4.3. Retragera plângerii prelabile	38
4.6.4.4. Medierea în procedura plângerii prelabile	38
4.7. Alte moduri speciale de sesizare a organelor de urmărire penală	39
5. Constatarea infracțiunii flagrante	40
6. Începerea urmăririi penale	40

7. Efectuarea urmăririi penale	43
7.1. Dispoziții generale	43
7.2. Efectuarea urmăririi penale de către procuror.....	44
7.3. Punerea în mișcare a acțiunii penale	45
7.4. Extinderea urmăririi penale.....	47
7.5. Schimbarea încadrării juridice	48
7.6. Procedura audierii anticipate.....	49
8. Suspendarea urmăririi penale	50
8.1. Suspendarea urmăririi penale ca urmare a bolii grave a suspectului sau a inculpatului	50
8.2. Suspendarea urmăririi penale ca urmare a existenței unui impediment legal temporar	50
8.3. Suspendarea urmăririi penale în cazul desfășurării procedurii de mediere.....	51
9. Terminarea urmăririi penale	52
9.1. Dispoziții generale	52
9.2. Restituirea sau trimiterea cauzei în vederea completării sau refacerii urmăririi penale.....	53
9.3. Trimiterea cauzei la organul competent să efectueze urmărirea penală.....	54
10. Rezolvarea cauzelor penale	54
10.1. Considerații preliminare.....	54
10.2. Clasarea.....	54
10.3. Renunțarea la urmărirea penală.....	56
10.4. Trimiterea în judecată	59
11. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului	61
12. Reluarea urmăririi penale	62
12.1. Considerații preliminare.....	62
12.2. Reluarea urmăririi penale după suspendare	62
12.3. Reluarea în caz de restituire a cauzei de către judecătorul de cameră preliminară	63
12.4. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale.....	63
12.5. Durata măsurilor preventive după reluare.....	65
13. Plângerea împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală	65
13.1. Considerații preliminare.....	65
13.2. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală ale organelor de cercetare penală	65
13.3. Plângerea împotriva măsurilor și actelor procurorului.....	66
13.4. Plângerea în fața judecătorului de cameră preliminară împotriva ordonanței procurorului de clasare ori a dispoziției de clasare cuprinse în rechizitoriu	66
13.4.1. Termen de exercitare	66
13.4.2. Competența	67
13.4.3. Obiectul plângerii	67
13.4.4. Titulari	68
13.4.5. Formularea plângerii.....	69
13.4.6. Soluționarea plângerii.....	69
13.4.7. Căi de atac	73
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	75
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	81

CAPITOLUL AL II-LEA	
CAMERA PRELIMINARĂ	93
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	93
1. Obiectul camerei preliminare	93
2. Măsurile premergătoare	95
3. Procedura în camera preliminară	96
4. Soluțiile pe care le pronunță judecătorul de cameră preliminară	98
5. Contestația	101
6. Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară	102
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	103
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	106
CAPITOLUL AL III-LEA	
DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND FAZA DE JUDECATĂ. JUDECATA	
ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ	109
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	109
1. Considerații generale privind judecata și principiile specifice fazei de judecată	109
1.1. Noțiune	109
1.2. Rolul instanței de judecată	109
1.3. Principiile specifice fazei de judecată	110
1.3.1. Publicitatea fazei de judecată	110
1.3.2. Nemijlocirea	112
1.3.3. Contradictorialitatea	112
1.3.4. Oralitatea	113
1.3.5. Egalitatea de arme	113
2. Reglementări generale privind faza de judecată	113
2.1. Locul unde se desfășoară judecata	113
2.2. Instanța de judecată	114
2.3. Participarea procurorului la faza de judecată	116
2.4. Citarea persoanei vătămate, a părților și a altor persoane la faza de judecată	116
2.5. Participarea părților, a persoanei vătămate și a altor persoane la faza de judecată	118
2.6. Asigurarea apărării	119
2.7. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței	120
2.8. Constatarea infracțiunilor de audiență	121
2.9. Măsurile preventive în cursul fazei de judecată	121
2.10. Notele privind desfășurarea ședinței de judecată	122
3. Suspendarea judecării	122
3.1. Suspendarea judecării ca urmare a bolii grave a inculpatului	122
3.2. Suspendarea judecării în caz de extrădare activă	123
3.3. Suspendarea judecării în cazul desfășurării procedurii de mediere	124
3.4. Suspendarea judecării în cazul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	125
4. Felul hotărârilor	125
5. Judecata în primă instanță	126

5.1. Obiectul judecării în primă instanță	126
5.2. Desfășurarea judecării în primă instanță	128
5.2.1. Considerații preliminare	128
5.2.2. Măsuri premergătoare ședinței de judecată	128
5.2.3. Ședința de judecată în primă instanță	129
5.2.3.1. Considerații preliminare.....	129
5.2.3.2. Începutul judecării.....	129
5.2.3.3. Judecata în cazul recunoașterii învinuirii.....	130
5.2.3.4. Cercetarea judecătorească.....	135
5.2.3.5. Dezbaterile	145
5.2.3.6. Ultimul cuvânt al inculpatului.....	146
5.2.4. Deliberarea.....	146
5.2.5. Rezolvarea cauzei penale.....	148
5.2.5.1. Rezolvarea acțiunii penale	148
5.2.5.2. Rezolvarea acțiunii civile.....	150
5.2.5.3. Dispoziții privind măsurile preventive.....	153
5.2.6. Redactarea, semnarea și comunicarea hotărârii	154
5.2.6.1. Redactarea și semnarea hotărârii.....	154
5.2.6.2. Comunicarea hotărârii.....	155
5.2.6.3. Structura și conținutul hotărârii.....	155
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	159
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	166
CAPITOLUL AL IV-LEA	
JUDECATĂ ÎN CĂILE ORDINARE DE ATAC	178
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	178
1. Considerații preliminare	178
2. Apelul	178
2.1. Considerații preliminare.....	178
2.2. Hotărârile supuse apelului.....	179
2.3. Titularii dreptului de apel.....	180
2.3.1. Considerații preliminare	180
2.3.2. Procurorul ca titular al dreptului de apel	180
2.3.3. Inculpatul ca titular al dreptului de apel	181
2.3.4. Persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente, titulari ai dreptului de apel.....	182
2.3.5. Martorul, expertul, interpretul și apărătorul ca titulari ai dreptului de apel.....	182
2.3.6. Persoanele ale căror interese au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței, ca titulari ai dreptului de apel	183
2.4. Termenul de apel și repunerea în termen	183
2.4.1. Termenul de declarare a apelului.....	183
2.4.2. Repunerea în termen	185
2.5. Declararea apelului. Renunțarea la apel. Retragerea apelului.....	185
2.5.1. Declararea apelului	185
2.5.2. Renunțarea la apel.....	186

2.5.3. Retragerea apelului	187
2.6. Efectele apelului.....	187
2.6.1. Efectul suspensiv	187
2.6.2. Efectul devolutiv.....	188
2.6.3. Efectul neagravării situației în propriul apel (<i>non reformatio in peius</i>)	189
2.6.4. Efectul extensiv	190
2.7. Judecarea apelului	191
2.7.1. Obiectul judecării în apel	191
2.7.2. Măsuri premergătoare judecării	192
2.7.3. Desfășurarea judecării.....	193
2.8. Soluționarea apelului	194
2.8.1. Respingerea apelului.....	194
2.8.2. Admiterea apelului	194
2.9. Hotărârea instanței de apel.....	196
2.10. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu apel	197
3. Contestația.....	197
3.1. Considerații preliminare.....	197
3.2. Hotărârile supuse contestației	197
3.3. Titularii dreptului de a formula contestație	199
3.4. Termenul de declarare a contestației.....	199
3.5. Declararea contestației	200
3.6. Efectele contestației	201
3.6.1. Efectul suspensiv	201
3.6.2. Efectul neagravării situației în propria contestație	201
3.7. Judecarea contestației.....	202
3.7.1. Considerații generale	202
3.7.2. Măsurile premergătoare	203
3.7.3. Ședința de judecată	203
3.8. Soluționarea contestației	204
3.8.1. Respingerea contestației	204
3.8.2. Admiterea contestației	205
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	206
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	212
CAPITOLUL AL V-LEA	
CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC. DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURAREA	
UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE	222
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	222
1. Considerații preliminare	222
2. Contestația în anulare	224
2.1. Considerații preliminare.....	224
2.2. Cazurile de contestație în anulare	224
2.2.1. Când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți	224
2.2.2. Când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța de apel despre această imposibilitate	225

2.2.3. Când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal.....	226
2.2.4. Când hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului.....	226
2.2.5. Când instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate	227
2.2.6. Când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii	227
2.2.7. Când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii	227
2.2.8. Când ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel	228
2.2.9. Când instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă.....	228
2.2.10. Când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri penale definitive pentru aceeași faptă.....	228
2.3. Hotărâri supuse contestației în anulare	228
2.4. Procedura introducerii contestației în anulare.....	229
2.5. Procedura judecării contestației în anulare	229
2.5.1. Instanța competentă	229
2.5.2. Suspendarea executării hotărârii atacate.....	230
2.5.3. Admiterea în principiu.....	230
2.5.4. Judecarea contestației în anulare.....	231
2.5.5. Căi de atac	232
3. Revizuirea.....	232
3.1. Considerații preliminare.....	232
3.2. Cazurile de revizuire	234
3.2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei, dacă sunt de natură să dovedească netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză	234
3.2.2. Când un martor, un expert sau un interpret a săvârșit infracțiunea de măturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, ceea ce a dus la darea unei hotărâri nelegale și netemeinice.....	235
3.2.3. Când un înscris care a servit ca temelie al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals.....	236
3.2.4. Când un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere	237
3.2.5. Când două sau mai multe hotărâri judecătorești nu se pot concilia	238
3.2.6. Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate.....	238
3.3. Procedura introducerii cererii de revizuire.....	239
3.4. Instanța competentă.....	240
3.5. Procedura judecării revizuirii.....	241
3.5.1. Măsuri premergătoare judecării revizuirii	241
3.5.2. Admisibilitatea în principiu	241
3.5.3. Rejudecarea după admiterea în principiu.....	243

3.5.4. Căi de atac	244
3.6. Procedura revizuirii în cazul constatării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a încălcării unui drept prevăzut în Convenția europeană	244
4. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate	246
4.1. Considerații preliminare.....	246
4.2. Condițiile pentru redeschiderea procesului penal	247
4.3. Titular. Termen. Conținut	249
4.4. Măsurile premergătoare	250
4.5. Examinarea admisibilității în principiu.....	250
4.6. Rejudecarea cauzei.....	251
5. Recursul în casație.....	252
5.1. Considerații preliminare.....	252
5.2. Hotărârile supuse recursului în casație.....	252
5.3. Titularii dreptului de recurs	253
5.4. Termenul de declarare a recursului în casație	254
5.5. Forma recursului în casație	254
5.6. Retrăgerea recursului în casație	255
5.7. Efectele recursului în casație.....	255
5.7.1. Efectul devolutiv.....	255
5.7.2. Efectul extensiv	256
5.7.3. Efectul neagrării situației în propriul recurs	256
5.8. Cazurile în care se poate face recurs în casație	256
5.8.1. În cursul judecării nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente	256
5.8.2. Inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală.....	257
5.8.3. În mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal.....	257
5.8.4. Nu s-a constatat grațierea sau în mod greșit s-a constatat că pedeapsa aplicată inculpatului a fost grațiată.....	257
5.8.5. S-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege.....	258
5.9. Judecarea recursului în casație	258
5.9.1. Procedura de comunicare.....	258
5.9.2. Admiterea în principiu.....	259
5.9.3. Judecarea propriu-zisă a recursului în casație.....	260
5.10. Soluționarea recursului în casație	260
5.10.1. Respingerea recursului	260
5.10.2. Admiterea recursului	260
5.11. Rejudecarea cauzei după casare.....	261
6. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	262
6.1. Recursul în interesul legii	262
6.2. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	264
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	267
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	272

CAPITOLUL AL VI-LEA	
PROCEDURI SPECIALE	285
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	285
1. Considerații preliminare	285
2. Acordul de recunoaștere a vinovăției	286
2.1. Considerații preliminare	286
2.2. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției	286
2.3. Condițiile prevăzute de lege pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției	287
2.4. Avizarea acordului de recunoaștere a vinovăției de către procurorul ierarhic superior	288
2.5. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției	288
2.6. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției	290
2.7. Procedura în fața instanței	290
2.8. Soluționarea acordului de recunoaștere a vinovăției	291
2.9. Căi de atac	293
3. Contestația privind durata procesului	295
3.1. Considerații preliminare	295
3.2. Titulari. Termen	295
3.3. Organ competent	295
3.4. Conținutul contestației	296
3.5. Procedura de soluționare a contestației	296
3.6. Soluționarea contestației	296
4. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	298
4.1. Condiții generale privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	298
4.2. Reprezentarea persoanei juridice	298
4.3. Locul de citare a persoanei juridice	299
4.4. Măsurile preventive	299
4.5. Procedura de informare	301
4.6. Efectele fuziunii, absorbției, divizării, reducerii capitalului social, ale dizolvării sau lichidării persoanei juridice condamnate	301
4.7. Punerea în executare a pedepsei amenzii	301
4.8. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice	302
4.9. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice	302
4.10. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice	303
4.11. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice	303
4.12. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară	304
4.13. Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare	304
4.14. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice	305
5. Procedura în cauzele cu infractori minori	305
5.1. Urmărirea penală în cauzele cu infractori minori	305
5.2. Judecata în cauzele cu infractori minori	306
5.3. Punerea în executare a măsurilor educative aplicabile minorilor	308

5.3.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate aplicabile minorilor.....	308
5.3.2. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	309
5.3.3. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	310
5.3.4. Alte dispoziții privind punerea în executare a măsurilor educative privative de libertate	311
6. Procedura dării în urmărire.....	312
7. Procedura reabilitării	314
7.1. Considerații preliminare.....	314
7.2. Reabilitarea de drept	314
7.3. Reabilitarea judecătorească.....	315
7.3.1. Condiții	315
7.3.2. Competență.....	316
7.3.3. Cererea de reabilitare. Titulari. Conținut.....	317
7.3.4. Judecarea cererii de reabilitare	317
8. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri	319
8.1. Cazurile care dau dreptul la reparație	319
8.2. Condiții	319
8.3. Felul și întinderea reparației.....	320
8.4. Acțiunea pentru reparare.....	320
9. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare	321
10. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală.....	322
11. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării	322
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	<i>324</i>
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	<i>327</i>
CAPITOLUL AL VII-LEA	
EXECUTAREA HOTĂRĂRILOR PENALE	334
<i>Secțiunea I. Sinteze de teorie</i>	<i>334</i>
1. Considerații preliminare	334
2. Momentele la care hotărârile judecătorești penale rămân definitive.....	336
3. Punerea în executare a pedepselor principale.....	337
3.1. Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	337
3.2. Punerea în executare a pedepsei amenzii	339
4. Punerea în executare a pedepselor complementare	340
4.1. Punerea în executare a pedepsei interzicerii exercițiului unor drepturi	340
4.2. Punerea în executare a pedepsei degradării militare	342
4.3. Punerea în executare a pedepsei publicării hotărârii de condamnare.....	343
5. Punerea în executare a măsurilor de siguranță	343
5.1. Considerații preliminare.....	343
5.2. Punerea în executare a obligării la tratament medical	343
5.3. Punerea în executare a internării medicale	344
5.4. Punerea în executare a interzicerii unei funcții sau profesii	345

5.5. Executarea confiscării speciale și a confiscării extinse.....	346
6. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat.....	347
6.1. Punerea în executare a amenzii judiciare	347
6.2. Punerea în executare a dispozițiilor privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat	347
7. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre.....	348
7.1. Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate.....	348
7.2. Înscrierile declarate false.....	348
7.3. Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare	349
8. Alte dispoziții privind executarea.....	349
8.1. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei	349
8.2. Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei	349
9. Schimbări în executarea unor hotărâri.....	350
9.1. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	350
9.2. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață.....	351
9.3. Alte modificări de pedepse	351
9.4. Liberarea condiționată.....	353
9.5. Anularea și revocarea liberării condiționate	354
10. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	354
10.1. Cazurile în care poate fi dispusă amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	354
10.2. Procedura amânării executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	356
11. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	358
11.1. Cazurile în care poate fi dispusă întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	358
11.2. Procedura întreruperii executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	358
12. Înlăturarea sau modificarea pedepsei	360
12.1. Intervenirea unei legi penale noi.....	360
12.2. Aplicarea amnistiei și a grațierii	360
13. Dispoziții comune privind procedura la instanța de executare și contestația la executare	361
13.1. Procedura la instanța de executare	361
13.2. Contestația la executare	362
<i>Secțiunea a II-a. Spețe</i>	<i>366</i>
<i>Secțiunea a III-a. Grile</i>	<i>372</i>

PARTEA A II-A SOLUȚIILE SPEȚELOR. RĂSPUNSURI GRILE

CAPITOLUL I

URMĂRIREA PENALĂ.....	380
-----------------------	-----

<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>380</i>
--	------------

<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>386</i>
---	------------

CAPITOLUL AL II-LEA	
CAMERA PRELIMINARĂ	387
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>387</i>
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>391</i>
CAPITOLUL AL III-LEA	
DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND FAZA DE JUDECATĂ. JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ.....	392
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>392</i>
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>401</i>
CAPITOLUL AL IV-LEA	
JUDECATA ÎN CĂILE ORDINARE DE ATAC	402
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>402</i>
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>412</i>
CAPITOLUL AL V-LEA	
CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC. DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURAREA UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE	413
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>413</i>
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>420</i>
CAPITOLUL AL VI-LEA	
PROCEDURI SPECIALE	421
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>421</i>
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>425</i>
CAPITOLUL AL VII-LEA	
EXECUTAREA HOTĂRĂRILOR PENALE	426
<i>Secțiunea I. Soluțiile spețelor</i>	<i>426</i>
<i>Secțiunea a II-a. Răspunsuri grile</i>	<i>433</i>

PARTEA I

SINTEZE DE TEORIE. SPEȚE. GRILE

Capitolul I

Urmărirea penală

Secțiunea I. Sinteze de teorie

1. Considerații preliminare

1.1. Obiectul urmăririi penale

obiect
urmărire
penală

- urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată (art. 285 C. pr. pen.)
 - ☞ *strângerea probelor*: atât operația de adunare a probelor, cât și operația de examinare și evaluare a lor, pentru a se constata dacă sunt sau nu temeiuri suficiente pentru a se putea trimite cauza în faza de judecată
 - ☞ *existența infracțiunilor*: legea are în vedere orice infracțiune, indiferent de faza în care a ajuns aceasta – infracțiune consumată, tentativă sau acte pregătitoare incriminate
 - ☞ *identificarea făptuitorului*: aflarea datelor necesare cunoașterii făptuitorilor (autori, instigatori, complici), atât cu privire la identitate, cât și cu privire la circumstanțele lor personale
 - ☞ *stabilirea răspunderii făptuitorului*: materialul probator trebuie să elucideze aspectele legate de materialitatea faptelor, de vinovăția făptuitorului și de existența unor temeiuri în baza cărora acesta să poată fi tras la răspundere penală pentru fapta săvârșită
 - ☞ *identificarea persoanei vătămate*
 - ☞ *soluționarea acțiunii civile*
- în vederea realizării obiectului urmăririi penale, organele de urmărire penală:
 - ☞ pot lua anumite măsuri în vederea bunei desfășurări a procesului (reținerea, controlul judiciar, aplicarea unui sechestru asigurător etc.)
 - ☞ își concretizează activitatea în acte de urmărire penală, care pot fi acte procesuale (acte de dispoziție) și acte procedurale prin care sunt aduse la îndeplinire dispozițiile cuprinse în actele procesuale

dosarul de
urmărire
penală

- întreaga activitate a organelor de urmărire penală este concretizată în dosarul de urmărire penală, ce cuprinde o sumă de înscrisuri procedurale constatatoare, în care sunt consemnate actele de urmărire efectuate și care trebuie să aibă, potrivit legii, o anumită formă și un anumit conținut
- procesul penal parcurge întotdeauna faza urmăririi penale

1.2. Limitele urmăririi penale

limita
inițială

clasificare

limita
finală

- sub aspectul desfășurării în timp, urmărirea penală se situează între două limite, o limită inițială și o limită finală
- **limita inițială**, începerea urmăririi penale, marchează începutul raporturilor juridice procesuale între subiecții ce participă la rezolvarea cauzei penale, ea corespunzând cu declanșarea procesului penal
- actele de începere a urmăririi penale:
 - ✍ ordonanță întocmită de organul de cercetare penală sau de procuror
 - ✍ declarația verbală a procurorului consemnată în încheierea de ședință în cazul infracțiunilor de audiență
- **limita finală** constă în trimiterea sau netrimitea în judecată
- trimiterea în judecată
 - ✍ rechizitoriu
 - ✍ acordul de recunoaștere a vinovăției
- netrimitea în judecată
 - ✍ clasarea (ordonanță sau rechizitoriu)
 - ✍ renunțarea la urmărirea penală (ordonanță sau rechizitoriu)

1.3. Trăsăturile caracteristice urmăririi penale

- trăsăturile caracteristice urmăririi penale sunt:

clasificare

- ✍ lipsa de publicitate a urmăririi penale
- ✍ caracterul necontradictoriu al urmăririi penale
- ✍ caracterul preponderent al formei scrise
- ✍ subordonarea ierarhică în efectuarea actelor de urmărire penală
- **lipsa de publicitate**
 - ✍ trăsătură diametral opusă față de publicitatea specifică judecății
 - ✍ urmărirea penală își poate realiza obiectul numai în măsura în care este lipsită de publicitatea specifică judecății, întrucât dacă s-ar desfășura în mod public ar putea exista riscul ca suspectul sau inculpatul ori celelalte părți să denatureze probele și, în final, să îngreuneze aflarea adevărului
 - ✍ urmărirea penală nu este secretă; spre exemplu
 - ⊕ în situația efectuării unei percheziții pot participa părțile, martorii asistenți, apărătorii părților etc.
 - ⊕ părțile, subiecții procesuali principali și apărătorii acestora au dreptul de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală
 - ⊕ părțile, subiecții procesuali principali și apărătorii acestora au dreptul de a consulta dosarul

ex.

▪ **caracterul necontradictoriu al urmăririi penale**

- ✍ sistemul procesual penal român este un sistem contradictorial, deoarece în desfășurarea lui apar și se dezvoltă două acțiuni paralele, dar contradictorii: acțiunea de tragere la răspundere penală și acțiunea opusă de apărare împotriva acesteia
- ✍ caracterul necontradictoriu al urmăririi penale este rezultatul lipsei de publicitate a urmăririi penale (spre exemplu, organul de urmărire penală administrează probele fără a le pune în discuția părților existente în cauză; părțile, în principiu, nu au cunoștință despre susținerile adversarilor)
- ✍ există momente în care contradictorialitatea apare și în faza urmăririi penale
 - ⊖ în situația confruntării
 - ⊖ în situația soluționării propunerii de arestare preventivă a inculpatului de către judecătorul de drepturi și libertăți, care presupune în mod obligatoriu ascultarea celui arestat, ocazie cu care acesta poate combate argumentele acuzării
 - ⊖ cu ocazia procedurii audierii anticipate, când sunt citate toate părțile și subiecții procesuali principali

ex.

▪ **caracterul preponderent al formei scrise**

- ✍ părțile nu pot acționa oral în fața organelor de urmărire penală, ci numai în scris, prin formularea de cereri sau memorii scrise
- ✍ forma preponderent scrisă a urmăririi nu exclude însă folosirea limbajului oral ca mijloc de comunicare între participanții la cauza penală

▪ **subordonarea ierarhică în efectuarea actelor de urmărire penală**

- ✍ dispozițiile organelor superioare devin obligatorii pentru cei ce li se subordonează
- ✍ procurorul are printre atribuțiile sale și pe aceea de supraveghere a activității de urmărire penală efectuată de organele de cercetare penală ale poliției judiciare sau de către organele de cercetare penală speciale
- ✍ dispozițiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală
- ✍ fiecare procuror dintr-un parchet este subordonat conducătorului parchetului respectiv, iar conducătorul unui parchet se subordonează conducătorului parchetului ierarhic superior
 - ⊖ prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța se subordonează prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța
- ✍ dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine
- ✍ cu toate acestea, procurorii își păstrează independența în ceea ce privește soluțiile pe care urmează a le dispune în cauză și cu privire la concluziile pe care le formulează în fața instanțelor judecătorești
- ✍ procurorul ierarhic superior poate infirma motivat, prin ordonanță, actele și măsurile procesuale nelegale sau netemeinice dispuse de procurorul din subordine

ex.

ex.

- ⊖ procurorul poate să dispună în cauză o soluție de clasare, independent de poziția procurorului ierarhic superior (acesta din urmă poate însă să infirme motivat această soluție)
- ⊖ faptul că procurorul de ședință pune concluzii de achitare nu reprezintă un impediment pentru ca parchetul să nu formuleze cale de atac

clasificare
organele de
urmărire penală

1.4. Organele de urmărire penală

■ sunt organe de urmărire penală:

- ✍ organele de cercetare penală
- ✍ procurorul

1.4.1. Organele de cercetare penală

clasificare
organele de
cercetare
penală

■ organele de cercetare penală

✍ *organele de cercetare ale poliției judiciare*

⇒ lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

⇒ lucrători specializați din cadrul Ministerul Administrației și Internelor anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul procurorului desemnat în acest sens

➤ ofițerii și agenții de poliție judiciară care își desfășoară activitatea în cadrul DNA sunt numiți prin ordin al procurorului-șef al DNA, ca urmare a detașării acestora din cadrul Ministerului Administrației și Internelor [conform art. 10 alin. (5) din O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție]

⇒ noțiunea de „organ de cercetare al poliției judiciare” nu este identică cu noțiunea de „polițist”

➤ polițiștii care nu au calitatea de organ de cercetare penală al poliției judiciare nu pot efectua acte de urmărire penală, însă pot efectua acte de constatare a infracțiunilor în condițiile art. 61 C. pr. pen.

⇒ organele de cercetare penală ale poliției judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată, prin lege, în competența organelor de cercetare penală speciale sau procurorului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege [art. 57 alin. (1) C. pr. pen.]

⇒ dacă legiuitorul nu menționează expres că într-o anumită cauză urmărirea penală trebuie efectuată de către procuror sau de către organele de cercetare speciale, atunci urmărirea penală va fi efectuată de către organele de cercetare penală ale poliției judiciare

✍ *organele de cercetare penală speciale*

⇒ ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție [art. 55 alin. (5) C. pr. pen.]

⇒ organele de cercetare penală speciale efectuează acte de urmărire penală [art. 57 alin. (2) C. pr. pen.]

➤ în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari

➤ în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de Codul penal săvârșite de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navigației ori a personalului

ex.

⇒ organele de cercetare penală speciale efectuează, în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute de Titlul X din Codul penal și infracțiunilor de terorism, punerea în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică

- organele de cercetare penală au o dublă subordonare, administrativă și funcțională
- subordonarea administrativă
 - ✍ se realizează față de organele ierarhic superioare din cadrul Ministerului Administrației și Internelor
 - ✍ în prezent, s-a consacrat, pentru lucrătorii poliției judiciare, un statut caracterizat printr-o pregnantă subordonare funcțională, având drept consecință firească diminuarea subordonării administrative
 - ✍ organele ierarhic superioare ale poliției judiciare sau ale organelor de cercetare speciale nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală [art. 303 alin. (2) C. pr. pen.]
- subordonarea funcțională
 - ✍ se realizează față de procuror; presupune, ca principală obligație, executarea dispozițiilor procurorului care supraveghează activitatea de cercetare penală
- atribuțiile organelor de cercetare penală sunt legate exclusiv de desfășurarea urmăririi penale
 - ✍ efectuarea tuturor actelor de cercetare penală, cu excepția celor date prin lege în competența exclusivă a procurorului
 - ✍ începerea urmăririi penale *in rem*
 - ✍ efectuarea în continuare a urmăririi penale față de o persoană
 - ✍ administrarea probelor necesare rezolvării tuturor aspectelor legate de cauză
 - ✍ efectuarea de acte procedurale (percheziții domiciliare, cercetări la fața locului, confruntări etc.)
 - ✍ pentru o serie de acte de dispoziție care sunt date în competența procurorului se formulează propuneri prin referat
 - ⇒ punerea în mișcare a acțiunii penale
 - ⇒ administrarea unor mijloace de probă sau folosirea unor tehnici speciale de investigare care pot fi autorizate sau dispuse, în faza de urmărire penală, numai de procuror sau, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți
 - ⇒ luarea măsurii controlului judiciar sau a măsurii controlului judiciar pe cauțiune
 - ⇒ luarea măsurilor asiguratorii
- chiar și în cauzele în care organele de cercetare penală efectuează urmărirea penală, acestea nu pot dispune trimiterea sau netrimitearea în judecată (singurul organ competent să dispună trimiterea sau netrimitearea în judecată a unei persoane este procurorul, organele de cercetare penală putând doar să formuleze propuneri în acest sens)
- întreaga activitate a organelor de cercetare penală se desfășoară în condițiile legii, sub conducerea și supravegherea procurorului [art. 55 alin. (6) C. pr. pen.]